

INNSPILL TIL STATSBUDSJETTET 2027

Innledning

Idretten er en av samfunnets viktigste fellesskaps-arenaer og hver dag jobber norsk idrett med å innfri vår visjon, som er å skape idrettsglede for alle.

Gjennom bredde- og toppidrett, frivillighet og lokal forankring bidrar idretten hver dag til bedre folkehelse, økt livskvalitet, inkludering, demokratiopplæring og sosial utjevning. Idrettens samlede samfunnsbidrag er betydelig, men forutsetter et nært, tillitsbasert og langsiktig samarbeid med staten.

Staten og idretten har gjennom mange år utviklet et samarbeid som bygger på klare roller, gjensidig respekt og felles mål knyttet til idrett og fysisk aktivitet for alle. Denne samarbeidsmodellen er en forutsetning for at idretten kan løse sine oppgaver på vegne av samfunnet på en effektiv og ansvarlig måte.

Idretten er i stor grad drevet av frivillighet og lokal innsats, men er samtidig avhengig av nasjonale rammer og politiske prioriteringer. Statlige virkemidler innen anleggspolitikk, tilskuddsordninger, inkluderingstiltak og toppidrettssatsing er avgjørende for at idretten skal kunne være tilgjengelig for alle, uavhengig av sosial bakgrunn, bosted eller funksjonsevne. Et strukturert samarbeid med tydelige forventninger og langsiktige økonomiske rammer gir idretten nødvendig handlingsrom til å planlegge, utvikle og levere på vår visjon.

Nå står både idretten og samfunnet overfor nye og sammensatte utfordringer. Økende levekostnader, sosiale forskjeller, fysisk og psykisk uhelse, mangel

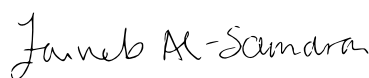
på idrettsanlegg og press på frivilligheten stiller nye krav til hvordan stat og idrett samarbeider. I møte med disse utfordringene er det særlig viktig at staten ser idretten som en langsiktig samarbeidspartner, og at politiske løsninger utformes i dialog med idretten, basert på kunnskap, erfaring og felles mål. Å forebygge gjennom å investere i fysisk aktivitet er rett og slett en del av løsningen på beredskapsutfordringene vi nå står overfor.

Regjeringens prioriteringer i statsbudsjettet har stor betydning for idrettens mulighet til å bidra til nasjonale mål innen folkehelse, oppvekst, inkludering og bærekraft. Norges idrettsforbund mener derfor at et styrket og mer forpliktende samarbeid mellom staten og idretten er en investering i samfunnets samlede utvikling. Forutsigbare økonomiske rammer, tillit til idrettens egen organisering og respekt for idrettens autonomi er grunnleggende forutsetninger for å lykkes.

I året som kommer ser vi frem til et fortsatt godt samarbeid med staten og ser spesielt frem til å bidra inn i arbeidet med en ny idrettsmelding.

Med dette som bakteppe presenterer Norges idrettsforbund våre prioriteringer til statsbudsjettet for kommende år. Innspillet bygger på idrettens erfaringer, behov og ambisjoner, og har som mål å videreutvikle et samarbeid mellom staten og idretten som gir størst mulig verdi for enkeltmennesker og samfunn – i dag og for fremtiden.

Med vennlig hilsen

Zaineb Al-Samarai
Idrettspresident

Kjell Bjarne Helland
Generalsekretær

Innhold

Innledning	2
1. Anlegg.....	4
1.1 Nytt nasjonalt toppidrettssenter	4
1.2 Statlig mellomfinansiering av spillemidler	6
1.3 Inkludering av idretten i Enovas støtteordninger	8
2. Rammevilkår	9
2.1 Rettighetsfestet momskompensasjon.....	9
3. Like muligheter.....	10
3.1 Økonomi som barriere.....	10
3.2 Aktivitetshjelpemidler.....	11

1. Anlegg

1.1 Nytt nasjonalt toppidrettssenter

Uforglemmelige idrettsprestasjoner skaper glede og stolthet og binder nordmenn sammen. I over 40 år har toppidrettssenteret på Sognsvann vært avgjørende for at Norge har levert idrettsprestasjoner i verdenstoppen. Toppidrettssenteret har skapt en unik prestasjonskultur, og Norge har fått frem utøvere i verdensklasse i idrettsgrener som tidligere var utenkelig for Norge å hevde seg i. Viktigst av alt har resultatene inspirert barn og unge over hele landet og vist at alt er mulig.

Nå går senterets «karriere» mot slutten. Senteret er ikke tilpasset parautøvere og fyller ikke lenger kravene til moderne toppidrettssatsning. Dersom utøverne tvinges til å finne løsninger utenfor fellesskapet, risikerer vi at lommebok, funksjonsnivå og sosial bakgrunn blir avgjørende for hvem som kan nå toppen. Da svekkes både toppidretten, breddeidretten – og fellesskapet. Å få på plass en finansiering av et nytt toppidrettssenter – et veksthus for morgendagens helter, er derfor øverste prioritet for norsk idrett.

Byggetillatelsen fra Oslo kommune går ut i mars 2027. Derfor er det avgjørende å komme i gang med byggingen av senteret i 2026. NIF sendte sommeren 2025 en formell søknad til Kultur- og likestillingsdepartementet (KUD) om økonomisk støtte til realiseringen av et nytt senter med byggestart i 2026. Både NIF og KUD venter nå svar på en KS2 rapport som er ventet februar 2026. Denne rapporten skal kvalitetssikre prosjektet som er estimert til 1,48 milliarder kroner.

I søknaden legger NIF opp til følgende finansieringsnøkkel: 50 prosent dekkes over statsbudsjettet over to-tre år, 40 prosent dekkes over spillemidlene, og egenfinansiering står for 10 prosent. Sparebankstiftelsen DNB har allerede gitt tilsagn om 100 millioner kroner til utstyr og innredning.

Se alpinist Jesper Saltvik Pedersen vise hvordan man kommer seg til treningsrommet i rullestol på toppidrettssenteret. Foto: NTB

NIF mener:

- For å sikre bygging av et nytt nasjonalt toppidrettssenter, må staten allerede i revidert budsjett for 2026 sikre en startbevilgning og tilsagnsfullmakt i tråd med NIFs søknad til Kultur- og likestillingsdepartementet.
- En bevilgning over statsbudsjettet i 2027 er avgjørende i tillegg til en tilsagnsfullmakt for årene 2028 og eventuelt 2029.

Nytt nasjonalt toppidrettssenter.
Illustrasjoner: Dyrø og Moen Arkitekter

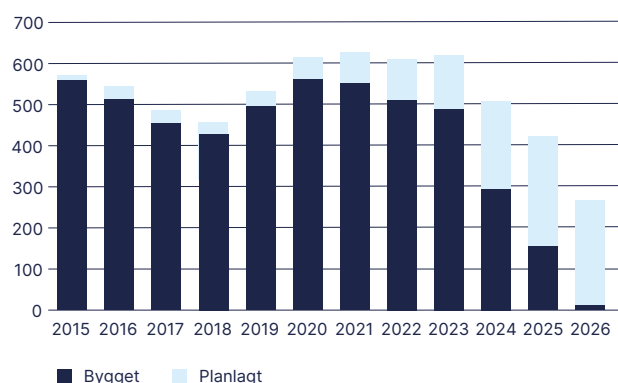
1.2 Statlig mellomfinansiering av spillemidler

Statens viktigste bidrag for å skape aktivitet er å sørge for rammevilkår som motiverer idrettslag og kommuner til å bygge idrettsanlegg. Over tid har spillemiddelordningen vært underfinansiert, og i dag venter idrettslag og andre organisasjoner på utbetaling av ca. 450 millioner kroner. Dette skjer mens kommunene, som bygger de fleste store anlegg, venter på utbetaling av rundt 1 milliarder kroner. Ventetiden varierer, og i noen tilfeller kan det ta flere år. Gitt dagens rentenivå, påfører dette idrettslagene en merutgift på 20 millioner kroner i året, mens kommunene påføres rentekostnader på over 50 millioner kroner. Den regninga havner til slutt hos idrettslagenes medlemmer og har åpenbare konsekvenser.

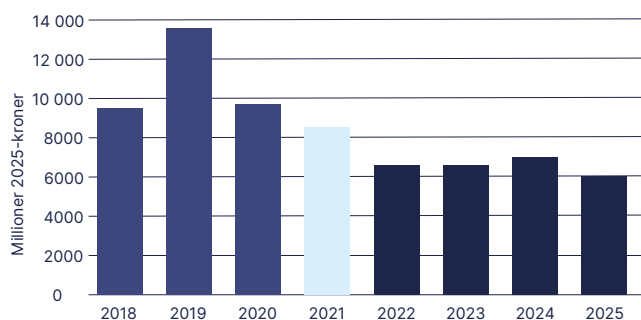
Det investeres mindre i anlegg enn tidligere, og nesten 500 idrettslag rapporterer nå at de på grunn av mangel på plass i anlegg har måttet si nei til personer som ønsker å være med. I tillegg rapporterer flere særforbund om utfordringer med å utvikle aktiviteten fordi kommunene mangler anlegg.

Raskere utbetaling av spillemidler er derfor et viktig tiltak for at flere idrettslag og kommuner skal kunne bygge idrettsanlegg. Én mulig løsning kan derfor være at staten etablerer en ordning der summen tilsvarende spillemidlene til anlegget kan utbetales når byggingen er igangsatt. Når spillemidlene etter hvert tildeles det enkelte anlegget, betales de ikke ut til idrettslaget eller kommunen, men tilbake til den statlige ordningen slik at verdien i den statlige ordningen opprettholdes. Den nominelle verdien vil være den samme hele tiden, men den vil dels bestå av inntøgende midler og dels av forskutterte midler til idrettslag og kommuner.

Figur 1.1 Anlegg bygget per år

Figur 1.2 Investeringer knyttet til nye søknader

Mellomfinansiering i praksis

En slik løsning vil gjøre at «Krokkjeppen IL» som har bygget en fotballbane til 20 millioner kroner og venter på 4,1 millioner kroner i spillemidler, får utbetalt summen tilsvarende spillemidlene når byggingen starter, i stedet for to til fire år senere. Dette sparer idrettslaget for en årlig rentekostnad på rundt 250 000 kroner og en totalregning som kan ende på en million kroner.

Sett fra statens side vil det utbetales 4,1 millioner kroner fra mellomfinansieringsordningen til Krokkjeppen IL når byggingen starter. Pengene vil bli tilbakebetalt fra spillemidlene når det er Krokkjeppen IL sin tur til å motta spillemidler. Pengene vil betales direkte tilbake til ordningen og ikke gå via Krokkjeppen, da idrettslaget allerede har mottatt tilskuddet.

NIF mener:

Idrettslag og kommuner må få utbetalt de statlige tilskuddene raskere, slik at de ikke påføres unødvendige og fordyrende kostnader ved å bygge anlegg. NIF mener derfor at det må opprettes en ordning for statlig mellomfinansiering av spillemidler.

Foto: Christian Haukeli, NIF

1.3 Inkludering av idretten i Enovas støtteordninger

Idretten ønsker å bidra mest mulig til det grønne skiftet og redusere vårt klima- og miljøavtrykk. Et estimat fra Hafslund rådgivning viser at Norges rundt 55 000 idretts- og nærmiljøanlegg har et potensielt forbruk på over 4 TWH. Dette er mer enn strømforbruket til hele Bergen kommune.

Dessverre er ikke dagens støtteordninger tilstrekkelige for å utløse energismarte tiltak i idrettsanlegg. Konsekvensen er at idrettslag som ønsker å iverksette energieffektiviserende tiltak, ikke kan starte slike prosjekter.

Derfor er det svært gledelig at styringsavtalen til Enova frem til 2028 har flere punkter som kan stimulere til en grønnere idrett. Kort oppsummert går disse punktene ut på at Enova:

- I større grad enn tidligere kan støtte eksisterende teknologi.
- Skal bruke virkemidler til å utløse prosjekter som ellers ikke ville blitt gjennomført eller blitt realisert langsommere.
- Investere i aktivitet som er compatible med omstillingen til lavutslippssamfunnet.

Styringsavtalen er fortsatt rettet mot husholdninger og næring. NIF ber om at det opprettes et program i regi av Enova, der idrettslagene kan søke om støtte til å gjennomføre gode miljø- og klimaprosjekter i forbindelse med bygging og rehabilitering av anlegg.

NIF mener:

Stortinget må opprette et program for grønnere idrettsanlegg i samarbeid med Enova, med forutsigbare og rettighetsbaserte støtteordninger.

Foto: NTB

2. Rammevilkår

2.1 Rettighetsfestet momskompensasjon

Idretten har de siste seks årene fått full momskompensasjon for varer og tjenester og de siste fjorten årene for bygging av idrettsanlegg. Momskompensasjon bidrar til å holde kostnadene for idrettsaktivitet nede for lagene og medlemmene og stimulerer til bygging av nye idrettsanlegg. Momskompensasjon er en tilbakebetaling av innbetalt moms. Utbetalingen til idrettslagene fra staten øker kun dersom innbetalingen av moms fra idrettslagene har økt. Staten taper altså ikke penger på at utbetalingen øker, da det skyldes at idrettslag har betalt mer inn.

For idrettslag i hele landet er det viktig at ordningen blir rettighetsfestet fordi det vil gjøre det mulig å budsjettere med faktiske inntekter. NIF er derfor svært glade for at åtte av ni partier på Stortinget har programfestet rettighetsfestet momskompensasjon. Rettighetsfesting av momskompensasjon vil ikke være en ny utgift for staten, men gi idrettslagene den samme forutsigbarheten som kommuner og næringsliv nyter godt av.

NIF mener:

- Staten må rettighetsfeste full momskompensasjon for varer og tjenester.
- Staten må rettighetsfeste full momskompensasjon for bygging av idrettsanlegg.

Foto: NM-veka

3. Like muligheter

3.1 Økonomi som barriere

De siste årene har flere opplevd at økonomi har blitt en barriere for idrettsdeltakelse. Samtidig har driftskostnadene til idrettslagene blitt høyere. En rapport fra Deloitte (2024) viser at det er prisveksten i samfunnet, ikke idrettens deltakerkostnader, som er hovedårsaken til at økonomi har blitt en barriere for flere de siste årene.

Idretten har vedtatt *Idrettens nasjonale tiltaksplan mot økonomiske barrierer*, for å se hva idretten kan gjøre selv innenfor dagens rammer, og hvilke tiltak som krever samarbeid med andre aktører.

De siste tre årene har staten satt av 100 millioner over statsbudsjettet for å redusere økonomi som barriere for idrettsdeltakelse. Tilbakemeldingene fra idrettslag over hele landet viser at midlene har den ønskede effekten. Idrettslagene klarer å holde på eksisterende medlemmer, og de når også ut til nye medlemmer. Samtidig sier idrettslagene at de kunne laget enda bedre løsninger, og løsninger som kan stå seg over tid, hvis det var større forutsigbarhet i ordningen.

En mer forutsigbar finansiering over statsbudsjettet enn nysalderingen, vil også være i tråd med fritidserklæringen som sier at alle barn skal ha mulighet til å delta jevnlig i minst én organisert fritidsaktivitet sammen med andre.

Finansiering over spillemidler versus over statsbudsjettet

Det er stor forskjell på om man bevilger midler over statsbudsjettet eller over spillemidlene. Dersom spillemidlene øremerkes til å bekjempe økonomi som barriere for idrettsdeltakelse, betyr det mindre penger til bygging av idrettsanlegg.

Tilgang til idrettsanlegg er avgjørende for idrettsdeltakelse, og for å holde kostnadene nede. Å bruke spillemidler til å bekjempe økonomi som barriere for idrettsdeltakelse vil på denne måten bidra til at det generelle kostnadsnivået går opp ved anleggsbygging, på grunn av økt ventetid på spillemidler, noe som gjør at man igjen vil trenge mer midler for å bekjempe økonomi som barriere for idrettsdeltakelse.

NIF mener:

De siste års midler som er gitt i nysalderingen for å redusere økonomi som barriere i idretten må økes til minimum 150 millioner kroner. Bevilgningen må også gjøres til en fast post på statsbudsjettet.

Foto: Erik Ruud, NIF

3.2 Aktivitetshjelpemidler

Aktivitetshjelpemidler for personer over 26 år med nedsatt funksjonsevne, er en rammestyrte ordning. Dette gjør at svært mange ikke får nødvendige hjelpemidler til å leve selvstendige liv. I 2025 var det satt av 62 millioner kroner til potten. Da gikk ordningen tom 6. januar. For 2026 er det satt av 79,4 millioner, dette er samme nivå som i 2024. Da gikk potten tom 26. januar.

Tilpasning av utstyr som sykkel og ski er avgjørende for at mennesker med nedsatt funksjonsevne skal ha mulighet til å delta i aktiviteter de fleste av oss tar for gitt. I en rapport fra Oslo Economics, sa halvparten av respondentene at manglende tilgang på aktivitets-hjelpemidler har begrenset deres idrettsdeltakelse. Det blir vanskelig for idrettslag å inkludere personer med nedsatt funksjonsevne når utøverne mangler nødvendig utstyr for å kunne delta.

1. januar 2026 ble FNs konvensjon om funksjonshemmedes rettigheter (CRPD) inkorporert som norsk lov i menneskerettsloven. Retten til selvstendige liv fremgår av artikkel 19. Skal personer med funksjonsnedsettelse ha mulighet til å delta i fritidsaktiviteter, og i samfunnet ellers, er tilgang på utstyr tilpasset den enkeltes funksjonsnedsettelse (aktivitetshjelpemidler) avgjørende.

I lys av den nye lovgivningen mener norsk idrett det er på høy tid at alle som trenger aktivitetshjelpemidler, får tilgang på nødvendig utstyr. For å lykkes med dette må potten økes.

NIF mener:

Ordningen med aktivitetshjelpemidler for personer over 26 år med funksjonsnedsettelse må utvikles og gjøres til en rettighetsfestet ordning. Ordningen bør tildeles som en overslagsbevilgning, og støtten må økes slik at den kan gi alle like muligheter til å delta i fysisk aktivitet.

Foto: Erik Ruud, NIF

Fellesskap

Mestring

Ærlighet

NORGES IDRETTSFORBUND OG OLYMPISKE OG PARALYMPISKE KOMITÉ

Postadresse
Postboks 5000
0840 Oslo

Besøksadresse
Sognsveien 73
0855 Oslo

tlf +47 21 02 90 00
e-post nif-post@idrettsforbundet.no
www.idrettsforbundet.no
org.nr. 947 975 072 mva